

LIETUVOS MIGRACIJOS POLITIKA 2020 m.

Migracijos tendencijos
Emigracija ir grįžtamoji migracija
Užsieniečių imigracija ir integracija
Prieglobstis
Kova su neteisėta migracija
Tarptautinis bendradarbiavimas
Institucinė sandara

MIGRACIJOS TENDENCIJOS

Lietuva 1990 – 2021 m.:

Lietuvos gyventojų skaičius:

1990 m.

3,693 mln. »

2021 m.

2,795 mln.

Nuo 1990 m. gyventojų
Lietuvoje skaičius sumažėjo

▼ **898 tūkst.**

Dėl migracijos:
679 tūkst.

Dėl natūralaus prieaugio:
219 tūkst.

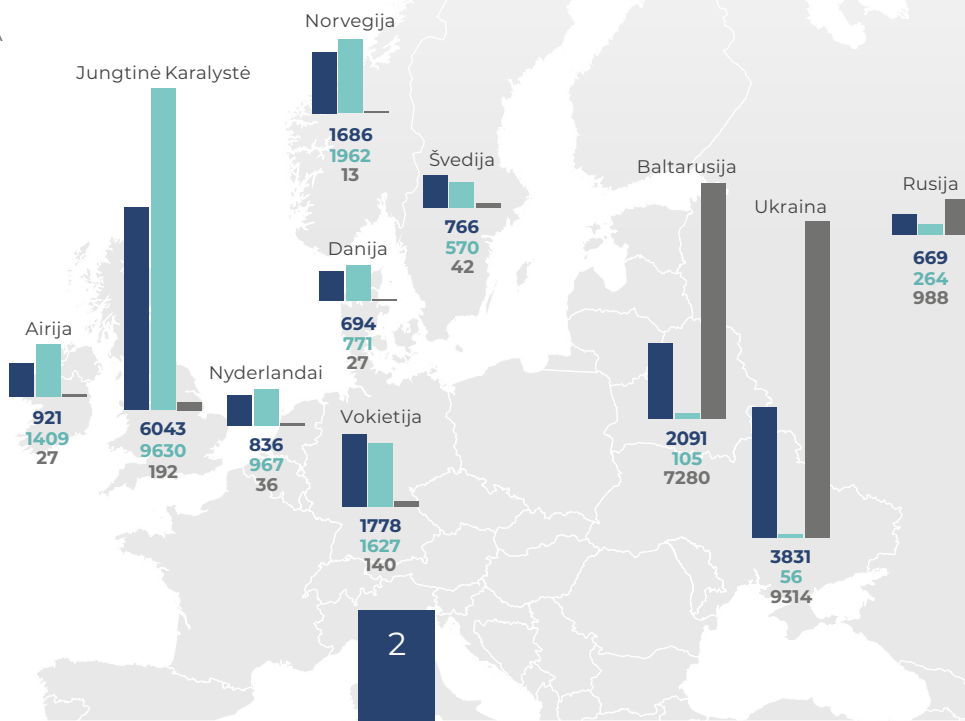
2020 m. buvo užfiksuota didžiausia teigiama neto migracija nuo nepriklausomybės atkūrimo – atvyko apie 20 tūkstančių gyventojų daugiau nei išvyko.

Pagrindinės emigracijos ir imigracijos šalys 2020 m.

■ EMIGRACIJA

■ IMIGRACIJA
(Grįžtantys lietuviai)

■ IMIGRACIJA
(Užsieniečiai)

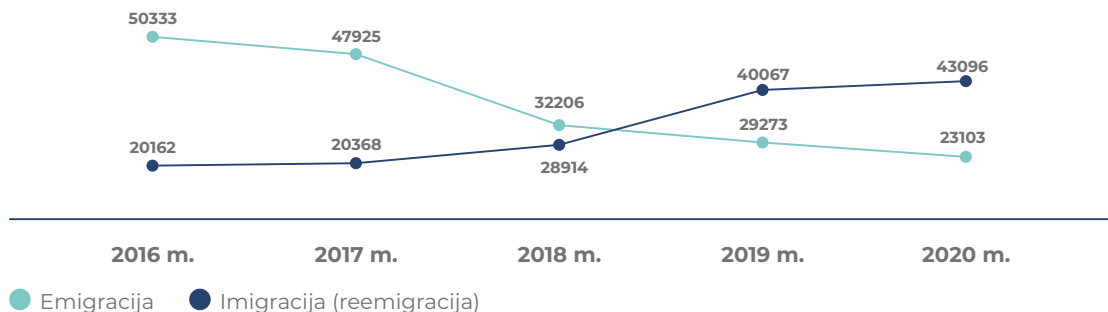
48 %

20,8 tūkst.

imigrantų sudarė grįžtantys
Lietuvos piliečiai.

2019 m. sugrįžusių lietuvių
skaičius siekė 20,4 tūkst.

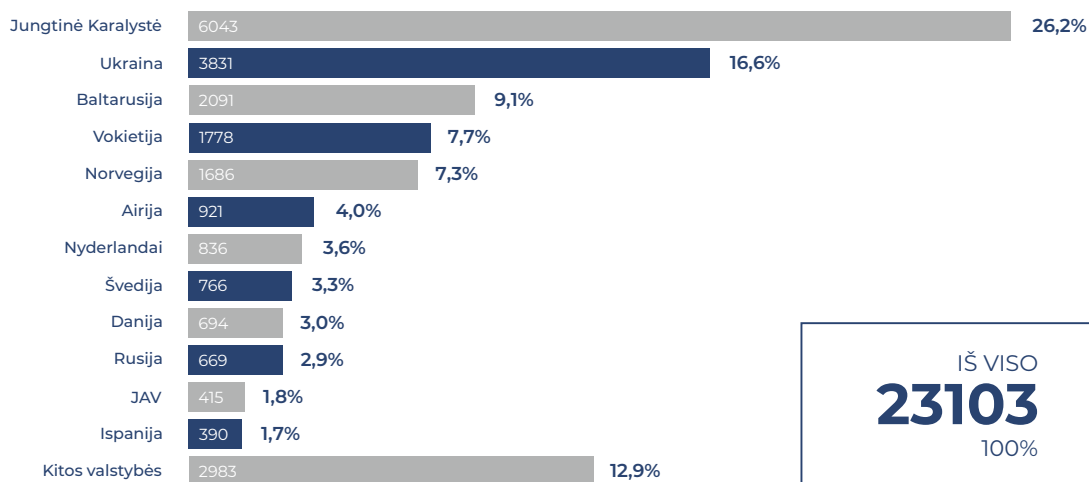
Migracija: 5 metų apžvalga

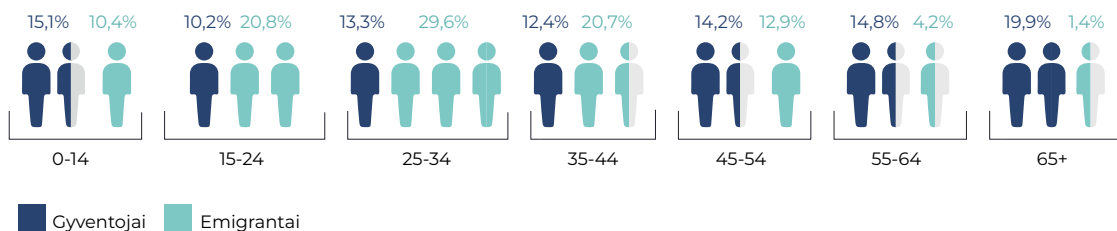
EMIGRACIJA IR GRĮŽTAMOJI MIGRACIJA

Emigrantai pagal tikslo šalį

Būsima gyvenamoji vieta (valstybė)

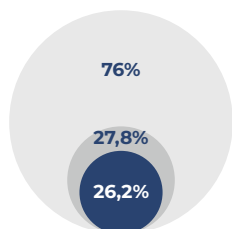
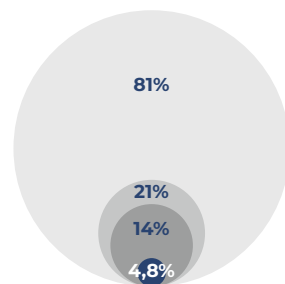

Emigrantai pagal amžių

Užsienio lietuvių apklausa (N=2288), atlikta Užsienio reikalų ministerijos užsakymu

- Galvoja apie grįžimą į Lietuvą;
- Planuoja grįžimą į Lietuvą;
- Planuoja grįžti šiais metais arba per artimiausius 5 metus;
- Planuoja grįžti šiais arba kitais metais.

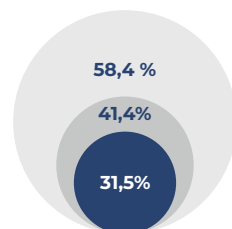

3 pagrindinės priežastys, skatinančios grįžti:

- Lietuvoje gyvenanti šeima ir draugai (76 proc.);
- Niekur kitur nesijaučiu taip gerai, kaip Lietuvoje (27,8 proc.);
- Noras dirbti ir kurti Lietuvai (26,2 proc.).

3 pagrindinės kliūtys ir rizikos, planuojant grįžimą:

- Per žemas atlyginimas (58,4 proc.);
- Tolerancijos trūkumas visuomenėje, ksenofobija (41,4 proc.);
- Darbdavių požiūris į darbuotojus (31,5 proc.).

Pinigų perlaidos į Lietuvą 2020 m.

694,31 mln. EUR

1,4 proc. BVP.

Pažymėtina, kad 2020 m. emigrantų į Lietuvą siunčiamų pinigų srautas sumenko apie 40 proc.

Palyginimui, iš valstybės biudžeto buvo skirta:

gynybai

>1 mlrd.

sveikatos apsaugai

894 mln.

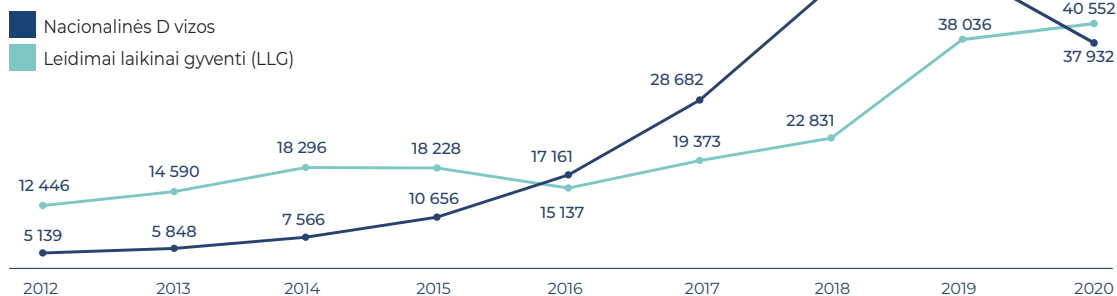
Pagrindinės darbo kryptys ir pasiekimai:

- ▶ 2020 m. toliau buvo vykdomos „Globalios Lietuvos“ programos bei Demografijos, migracijos ir integracijos strategijos priemonės, kuriomis siekiama užsienio lietuvių įsitraukimą į pokyčių Lietuvoje kūrimą ir didinti grįžtamąją migraciją.
- ▶ Ir toliau įgyvendinamas Lietuvos Respublikos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir jų šeimos narių, gyvenančių humanitarinės krizės ištiktose šalyse, atsidūrusių ekstremaliose situacijose ir karinio konflikto apimtose teritorijose, perkėlimo į Lietuvą ir paramos jų integracijai modelis.
- ▶ Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“ suteikė 12410 konsultacijų grįžtantiems lietuviams (2019 m. – 8790). Tinklalapį www.renkuosilietuva.lt aplankė beveik 736603 lankytojų. 2020 m. populiariausios užklausų temos buvo šios: parama jaunoms šeimoms, vaiko gimimo ir auginimo išmokos, nedarbo išmokos, parama verslo pradžiai. Migracijos informacijos centre taip pat įsteigtas psichologo etatas bei lietuvių, anglų, rusų kalbomis pradėta teikti psichologinę pagalbą tiek asmenims, galvojantiems apie grįžimą į Lietuvą, tiek jau sugrįžusiems emigrantams ir užsieniečiams.

UŽSIENIEČIŲ IMIGRACIJA IR INTEGRACIJA

2020 m. 74,4 proc. užsieniečių atvyko iš Ukrainos ir Baltarusijos.

Užsieniečių atvykimas į Lietuvą 2012 – 2020 m.

Užsieniečiai Lietuvoje pagal atvykimo pagrindus (LLG) 2020 m.

58 dienos - tokia vidutinė LLG išdavimo trukmė (2019 m. – 70 dienų).

- Atvyko su nacionaline D viza
- Darbas: aukšta profesinė kvalifikacija
- Verslas: asmenys pagal startuolių schemą

Profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvoje, sąrašai 2020 m.

 Aukštos kvalifikacijos darbuotojai	 Kvalifikuoti darbuotojai
57 profesijos	72 ^(I pusmetis) profesijos 59 ^(II pusmetis) profesijos
○ IT specialistai ○ Aviacijos specialistai ○ Laivų specialistai ○ Kitos	○ Tarptautinio krovinių vežimo transporto priemonės vairuotojai ○ Suvirintojai ○ Betonuotojai ○ Kitos

Šių profesijų darbuotojai atvyksta supaprastinta tvarka.

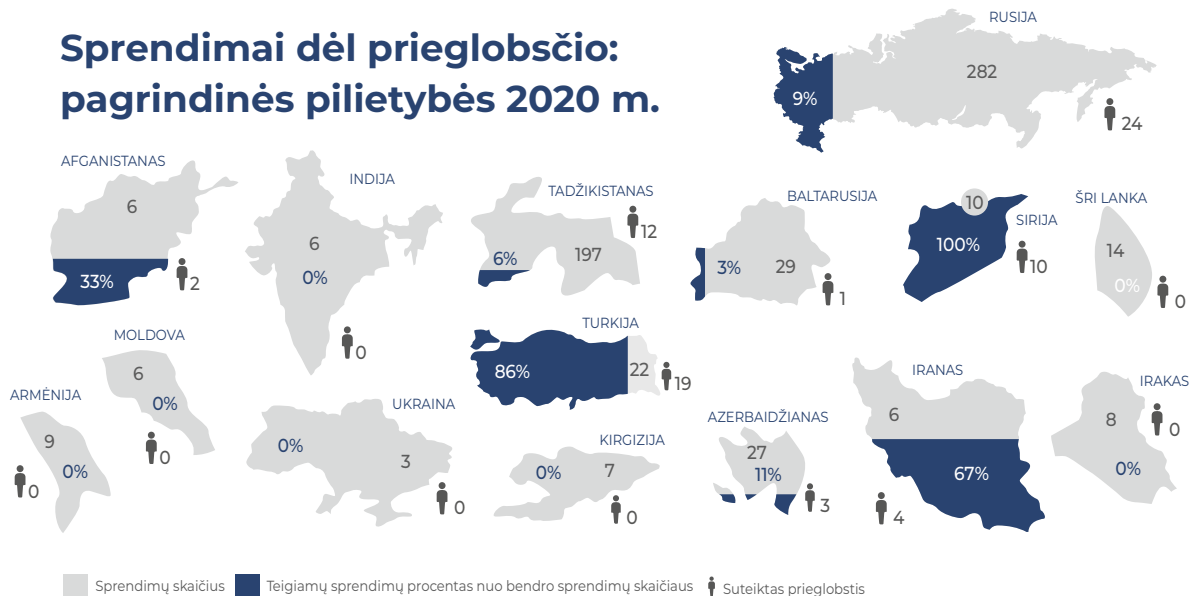
2 418 užsieniečių dalyvavo integracijai skirtose programose.

Pagrindinės darbo kryptys ir pasiekimai:

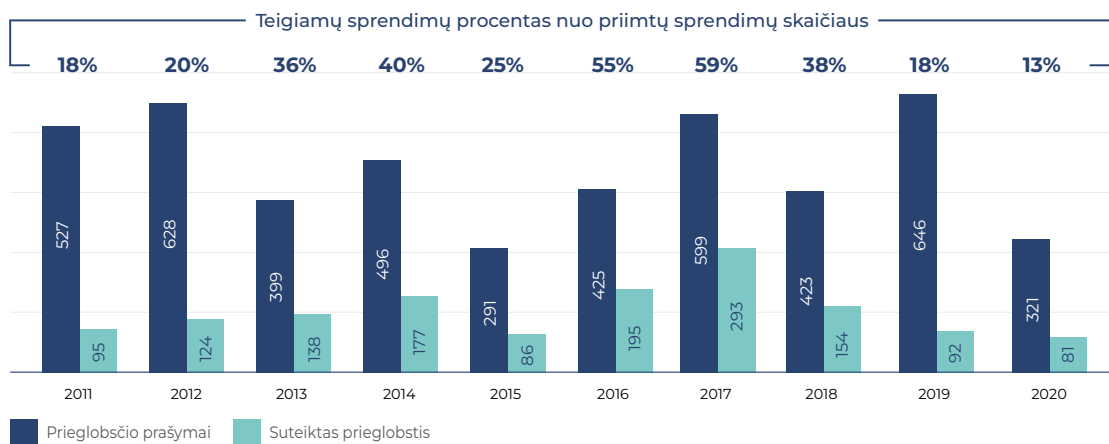
- ▶ Siekiant tobulinti esamą reglamentavimą, priimti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimai, įsigalioję 2021 m. kovo 1 d.:
 - Sudaryta galimybė aukštos profesinės kvalifikacijos užsieniečiams ir įmonės viduje perkeliamiems užsieniečiams pradėti dirbti nuo prašymo pateikimo momento;
 - Užsieniečiai studentai ir tyrėjai, į Lietuvos Respubliką atvykę pasinaudodami judumo Europos Sąjungoje galimybe, gali dirbti buvimo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu;
 - Užsieniečiui, baigusiam studijas Lietuvoje, netaikomas ne tik darbo patirties reikalavimas, bet ir reikalavimas įsidarbinti pagal turimą kvalifikaciją;
 - Darbo laiko apribojimas (20 val.) taikomas tik užsieniečiams, studijuojantiems pirmosios pakopos studijų programose.
 - Pagal darbo keliems darbdaviams sutartį leista dirbti ne tik užsieniečiams, turintiems leidimą laikinai gyventi, bet ir užsieniečiams, kurie atvyksta dirbti į Lietuvos Respubliką su nacionaline viza.
- ▶ Atsižvelgiant į augančias Baltarusijos piliečių užklausas apie galimybes atvykti gyventi ir dirbti Lietuvoje, Vidaus reikalų ministerija kartu su Migracijos informacijos centru rusų ir anglų kalbomis paruošė ir išplatino informacinius lankstinukus, kuriuose pristatyti svarbiausi migracijos srities klausimai.
- ▶ Nuo 2020 m. rugpjūčio 11 d. Lietuva taiko išimtį ir dėl ypatingų humanitarinių priežasčių Baltarusijos piliečiams išduoda leidimus, kurie leidžia atvykti į Lietuvos Respubliką. Tuo tarpu nuo 2020 m. rugsėjo 21 d. Baltarusijos piliečiai turėjo galimybę paprastesnėmis sąlygomis gauti 6 mėnesius galiojančią daugkartinę nacionalinę vizą.
- ▶ Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo tvarkos aprašo pakeitimams. Įgyvendinant pakeitimus, kiekvienam prieglobsčio gavėjui sudaromas individualus integracijos planas, o paramos integracijai trukmė ir pašalpos dydis priklauso nuo asmens individualios pažangos ir įsitraukimo dalyvaujant integracijos priemonėse.

PRIEGLOBSTIS

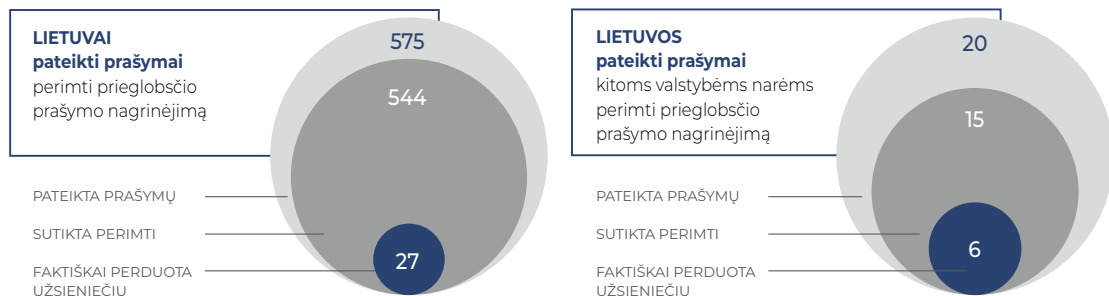
Sprendimai dėl prieglobsčio: pagrindinės pilietybės 2020 m.

Prieglobstis: 10 metų apžvalga

Perdavimai pagal Dublino reglamentą 2020 m.

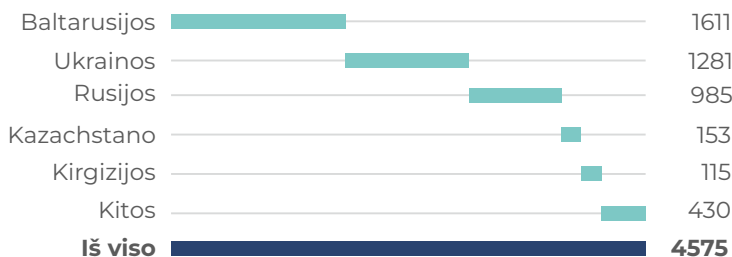

Pagrindinės darbo kryptys ir pasiekimai:

- ▶ Dėl COVID-19 sukeltos pandemijos plitimo apribojus asmenų judėjimą, 2020 m. sumažėjo prieglobsčio prašytojų srautas. Tačiau, užsitęsęs Baltarusijos prezidento rinkimų sukeltai politinei krizei, padaugėjo Baltarusijos piliečių, kurie į Lietuvos Respubliką atvyko pasinaudodami teisėto atvykimo galimybėmis.
- ▶ Lietuva ir toliau įgyvendino solidarumo priemones, perkelti užsieniečius, kuriems reikalingas prieglobstis. 2020 m. iš Graikijos ir Jordanijos buvo perkelti 6 prieglobsčio prašytojai.
- ▶ Prieglobsčio prašytojams ir sulaukytiems užsieniečiams suteikta galimybė naudotis Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos teisininkų teikiama teisine ir humanitarine pagalba.
- ▶ Numatyta prieglobsčio prašytojų teisė dirbti, jei per 6 mėnesius nuo prašymo suteikti prieglobstį pateikimo dienos Migracijos departamentas nepriėmė sprendimo dėl prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo. Tačiau šie asmenys negali registruotis Užimtumo tarnyboje, nes pagal galiojančius teisės aktus registruotis Užimtumo tarnyboje užsieniečiai gali tik turėdami leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.
- ▶ 2020 m. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Mykolo Romerio universitetu, kuria universitetas įsipareigojo sudaryti galimybes daliai prieglobstį Lietuvoje gavusių asmenų, atitinkančių universiteto reikalavimus, nemokamai studijuoti programas anglų ar lietuvių kalbomis.
- ▶ Siekiant sukurti vienodas ir efektyvias prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygas, Migracijos departamentas paskirtas įgaliota institucija, atsakinga už prieglobsčio prašytojų apgyvendinimą Vyriausybės nustatyta tvarka apgyvendinimo patalpose ar laikiname būste.

KOVA SU NETEISĘTA MIGRACIJA

Neįleisti užsieniečiai: pagrindinės penkios pilietybės 2020 m.

0,34 proc.

Tokią dalį nuo visų atvykstančiųjų sudarė neįleidžiamų užsieniečių skaičius

Neįleidimo priežastys 2020 m.

16% (737)

Neturėjo galiojančio dokumento/
turėjo suklastotą

70% (3216)

Dėl grėsmės saugumui ar
viešajai tvarkai

8% (347)

Neturėjo dokumentų, patiesinančių
buvimo tikslą ir sąlygas

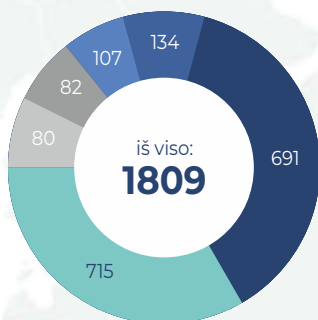
6% (275)

Kita

100% (4575)

Užsieniečių grąžinimas ir išsiuntimas 2020 m.

Grąžintų asmenų skaičius pagal pilietybę

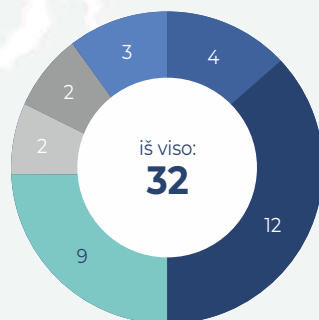
- Ukrainos
- Rusijos
- Uzbekistano
- Kazachstano
- Tadžikistano
- Kitų

Išsiųstų asmenų skaičius pagal pilietybę

- Baltarusijos
- Moldovos
- Sakartvelo
- Ukrainos
- Rusijos
- Kitų

Savanoriškai grįžę asmenys su TMO Vilniaus biuro pagalba

- Baltarusija
- Ukraina
- Indija
- Nigerija
- Rusijos Federacija
- Kitų

Nelegalus darbas 2020 m.

2020 m.

4 161

ties patikrinimų dėl nelegalaus darbo atliko Valstybinė darbo inspekcija.

Verta pastebėti, kad toliau daugėjant į Lietuvą dirbti atvykstančių trečiųjų šalių piliečių, pastaraisiais metais fiksuojamas neteisėtai dirbančių užsieniečių skaičiaus augimas.

Nelegalaus užsieniečių darbo atvejai

2019 m.

257

+28,4 %

2020 m.

359

Pagrindinės darbo kryptys ir pasiekimai:

- ▶ Sumažėjo sulaikytų trečiųjų šalių piliečių, atvykusių į Lietuvą neteisėtai kertant ES išorės sieną. Absoliuti dauguma asmenų buvo sulaikyta prie sienos su Baltarusija.
- ▶ Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir Baltijos pažangių technologijų institutas pasirašė bendradarbiavimo sutartį dėl pasienio kontrolės specialistų ir mokslininkų bendradarbiavimo bei apsikeitimo duomenimis vystant inovatyvias technologijas.
- ▶ Užsieniečiams, kurių teisėto buvimo Lietuvoje laikotarpis baigėsi tuomet, kai Lietuvoje buvo paskelbtas karantinas (nuo 2020 m. kovo 16 d. iki 2020 m. rugpjūčio 16 d.), ir kurie ne dėl savo kaltės negalėjo laiku išvykti iš Lietuvos, buvo suteiktas 2 mėnesių toleravimo laikotarpis, skaičiuojant nuo karantino pabaigos. Toks pat toleravimo laikotarpis galiojo asmenims, kurių atžvilgiu buvo priimtas grąžinimo sprendimas, bet laikotarpis savanoriškai išvykti baigėsi karantino metu.

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Pagrindinės darbo kryptys ir pasiekimai:

- ▶ 2020 m. Lietuva pirmininkavo Prahos proceso (regioninė bendradarbiavimo platforma migracijos srityje, jungianti 50 valstybių) Strateginei grupei ir dalyvavo proceso renginiuose.
- ▶ 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ukrainos Ministrų Kabineto protokolas, kuriuo įgyvendinamas Europos Bendrijos ir Ukrainos susitarimas dėl asmenų readmisijos.
- ▶ 2020 m. kovo 17 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ukrainos Ministrų Kabineto susitarimas dėl įdarbinimo ir bendradarbiavimo darbo migracijos srityje, kuriuo siekiama užtikrinti darbuotojų teisių ir interesų apsaugą bei kovoti su neteisėtu darbu.
- ▶ 2020 m. pasikeitė Baltarusijos Respublikos valstybinio pasienio komiteto dvišalio bendradarbiavimo su Valstybės sienos apsaugos tarnyba pobūdis: ankstesniais metais vykęs produktyvus bendradarbiavimas tapo tik formalus.

INSTITUCINĖ SANDARA

Pagrindinės darbo kryptys ir pasiekimai:

- ▶ Siekiant gerinti migracijos paslaugų teikimo ir klientų aptarnavimo kokybę, 2020 m. toliau vykdyta MIGRIS plėtra. Pažymėtina, kad įdiegus MIGRIS ir užkirtus kelią fiktyvioms vizitų registracijoms, užsieniečių vizito laukimo laikas sutrumpėjo nuo 3 mėnesių iki 1-2 darbo dienų.
- ▶ Įgyvendinamas „International House Vilnius“ projektas, kurio tikslas - didinti Lietuvos konkurencingumą pritraukiant talentus iš užsienio.
- ▶ 2020 m. rugsėjo 2 d. patvirtinti Migracijos departamento klientų aptarnavimo kokybės vertinimo rodikliai ir jų vertinimo sistema, o 2020 m. spalio 30 d. – Migracijos departamento klientų aptarnavimo standartas. Dėka šių pokyčių suvienodinta visų migracijos skyrių darbo praktika, užtikrintas vienodas informacijos teikimas bei standartizuotos klientų prašymų ir sprendimų priėmimo procedūros.

Pagrindinės institucijos migracijos srityje

Užsienio reikalų ministerija		Vidaus reikalų ministerija		
• formuoja ir įgyvendina Lietuvos Respublikos poziciją dėl Europos Sąjungos bendrosios vizų politikos.		• formuoja valstybės politiką migracijos srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;		
		• teisės aktų nustatyta tvarka priima sprendimus pilietybės klausimais.		
Migracijos departamentas				
• organizuoja pasų, asmenstapatybės kortelių, tarnybinių pasų, laikinųjų pažymėjimų išdavimą ir keitimą Lietuvos Respublikos piliečiams;				
• organizuoja ir išduoda teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę ir lietuvių kilmę patvirtinančius dokumentus;				
• organizuoja Šengeno ir nacionalinių vizų, pažymėjimų, patvirtinančių ES valstybės narės piliečio teisę gyventi Lietuvos Respublikoje laikinai arba nuolat, leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimų gyventi ES, Sąjungos piliečio šeimos nario leidimų gyventi šalyje kortelių (laikini ir nuolat), asmens be pilietybės ir pabėgėlio kelionės dokumentų, užsieniečio pasų, užsieniečio registracijos pažymėjimų, e rezidento kortelių išdavimą;				
• kartu su kitomis valstybės įstaigomis vykdo užsieniečių perkėlimą į Lietuvos Respubliką;				
• teisės aktų nustatytais atvejais priima sprendimus dėl vaikų pilietybės įgijimo, konstatuoja vaiko pilietybės turėjimo faktą; organizuoja asmenų Priesaikos Lietuvos Respublikai priėmimą Vidaus reikalų ministerijoje;				
• pagal suteiktus įgaliojimus sprendžia Lietuvos Respublikos pilietybės klausimus;				
• pagal kompetenciją priima sprendimus dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimų gyventi ES, užsieniečių pasų išdavimo;				
• vykdo prieglobsčio suteikimo procedūrą ir priima sprendimus šiais klausimais, organizuoja priimtų sprendimų prieglobsčio klausimais vykdymą;				
• kontroliuoja užsieniečių buvimą ir gyvenimą Lietuvos Respublikoje;				
• priima sprendimus dėl užsieniečių grąžinimo ar išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, organizuoja priimtų sprendimų vykdymą, grąžinamiems asmenims išduoda Europos kelionės dokumentus;				
• suteikia perkellamojo asmens statusą, įgyvendina prieglobsčio prašytojų perkėlimo iš kitų valstybių į Lietuvą procedūras;				
• sudaro ir tvarko Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinį sąrašą.				
Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos		Valstybės sienos apsaugos tarnyba		
• išduoda Šengeno ir nacionalines vizas;		• kontroliuoja užsieniečių buvimą ir gyvenimą Lietuvos Respublikoje;		
		• priima ir išlaiko sulaikytus ir apgyvendintus užsieniečius;		
• vykdo pirminę prieglobsčio suteikimo procedūrą;				
• vykdo užsieniečių išsiuntimą iš Lietuvos Respublikos;				
• išduoda Šengeno vizas;				
• atlieka atvykstančių į Lietuvos Respublikos asmenų kontrolę;				
• priima sprendimus dėl užsieniečių nelaidumo į Lietuvos Respubliką.				
Užimtumo tarnyba				
• išduoda užsieniečiams leidimus dirbti Lietuvoje, priima sprendimus dėl užsieniečio darbo ir užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams.			Pabėgėlių priėmimo centras	
	• laikinai apgyvendina prieglobstį gavusius, perkeltus į Lietuvos Respubliką ir nelydimus nepilnamečius užsieniečius, taip pat užsieniečius, kuriems yra suteiktas apsisprendimo laikotarpis, per kurį jie, kaip esančios ar buvusios su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukos, turi priimti sprendimą, ar bendradarbiauti su iktėlininio tyrimo įstaiga ar teismu, tiriančiais su prekyba žmonėmis susijusius nusikaltimus;			
• įgyvendina prieglobstį gaunančių užsieniečių valstybės paramos integracijai teikimą.				
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija				
• teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymus dėl darbo rinkos ir užimtumo rėmimo, užsieniečių (iš trečiųjų šalių) įsidarbinimo Lietuvos Respublikoje;			Užimtumo tarnyba	
			• išduoda užsieniečiams leidimus dirbti Lietuvoje, priima sprendimus dėl užsieniečio darbo ir užsieniečio darbo atitikties Lietuvos Respublikos darbo rinkos poreikiams.	
Pabėgėlių priėmimo centras				
• laikinai apgyvendina prieglobstį gavusius, perkeltus į Lietuvos Respubliką ir nelydimus nepilnamečius užsieniečius, taip pat užsieniečius, kuriems yra suteiktas apsisprendimo laikotarpis, per kurį jie, kaip esančios ar buvusios su prekyba žmonėmis susijusių nusikaltimų aukos, turi priimti sprendimą, ar bendradarbiauti su iktėlininio tyrimo įstaiga ar teismu, tiriančiais su prekyba žmonėmis susijusius nusikaltimus;				
• įgyvendina prieglobstį gaunančių užsieniečių valstybės paramos integracijai teikimą.				

Šis leidinys parengtas bendradarbiaujant Vidaus reikalų ministerijai, Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biurui ir Europos migracijos tinklui (EMN) Lietuvoje. Leidinys parengtas pagal 2020 m. Lietuvos migracijos politikos gairių įgyvendinimo ir migracijos procesų stebėsenos ataskaitą. Migracijos politikos gairės – pagrindinis strateginis dokumentas, įtvirtinantis migracijos ir prieglobsčio politikos tikslus, principus ir kryptis Lietuvoje.

EMN – tai ES valstybių narių ir Europos Komisijos tinklas, skirtas europiniu lygiu rinkti, analizuoti ir dalintis naujausia, objektyvia ir palyginama informacija apie migraciją ir prieglobstį. Tinkle Lietuvą LR Vyriausybės nutarimu atstovauja TMO Vilniaus biuras glaudžiai bendradarbiaudamas su LR Vidaus reikalų ministerija ir jai pavaldžiomis institucijomis.

Šis leidinys parengtas naudojantis Europos Sąjungos finansine parama. Čia išreikšta nuomonė jokių būdu negali būti laikomos oficialia Europos Sąjungos nuomone.